

**Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie
Emmen, windenergie**

**Gemeente Emmen
20 mei 2016**

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
1	Aantal mw's of windmolens	1. Pottendijk	Bij de bewoners in de omgeving van de locatie Pottendijk bestaat geen draagvlak voor de plaatsing van windmolens.	De gemeente Emmen is ermee op de hoogte dat er geen tot weinig draagvlak bij omwonenden is voor windturbines. De gemeente verwacht ook niet dat er een breed draagvlak voor windenergie zal komen en wil dat ook niet forceren. Wel spant de gemeente zich in om de gevolgen voor de omgeving zo veel mogelijk te verzachten of te beperken. Daarom wil de gemeente dat bewoners in de omgeving van een locatie en andere belanghebbenden tijdig bij planontwikkeling en -ontwerp worden betrokken, ook als dat niet wettelijk is voorgeschreven. De gemeente is van oordeel dat al in een vroeg stadium gelegenheid moet zijn voor participatie. In de voorbereidende fase moet er ook gelegenheid om afspraken vast te leggen over beheer en de rol van omwonenden daarbij. Denk daarbij aan een klachtenregeling en regelingen ten aanzien van (financiële) compensatie en/of participatie in de exploitatie. De gemeente eist daarbij ook van exploitanten een constructieve bijdrage. In de realisatiefase wil de gemeente per aangewezen locatie gaan werken met een Bewonersplatform.	49; 57; 106
2	Aantal mw's of windmolens	1. Pottendijk	Als Pottendijk wordt gekozen dan lijn N391 aanhouden en tussen N391 Vegerswijk/ Weerdinge-Erfscheidenveen. (westelijk deel).	De exacte opstelling van de windmolens in een gebied wordt in de volgende fase bepaald. Bij de bepaling van de opstelling spelen veel zaken een rol. Zo moeten windmolens o.a. voldoende ver uit elkaar staan om voldoende wind te vangen. Verder speelt mee welke afspraken met omwonenden kunnen worden gemaakt met het oog op het zoveel mogelijk voorkomen van hinder. Het belang van alle omwonenden weegt daarbij mee. Ook het effect op landschap en natuur speelt mee. Daarom dient in de vergunningfase projectMER worde opgesteld Zo worden alle effecten van een windmolenopstelling voor iedereen goed zichtbaar. Juist bij de locatie Pottendijk speelt ook de omvang van het gebied een grote rol en de mogelijkheden die dit biedt voor verdere minimalisering van het aantal gehinderden. Hoe minder molens hier geplaatst hoeven te worden, hoe meer opstellingsmogelijkheden er zijn.	50
3	Aantal mw's of windmolens	1. Pottendijk	Voorkeur plaatsing achter Geluidsportcentrum vanuit Roswinkel gezien.	Zie het antwoord bij vraagnummer 2.	50
4	Aantal mw's of windmolens	2. De Vennen	De MER geeft rommelig de kaart van de Vennen weer. Het gebied is in feite	De onderzoekers die het planMER hebben opgesteld hebben vastgesteld dat in De Vennen ondanks de beperkte omvang	96; 109

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			te klein.	naar verwachting toch vijf windmolens van 3 MW kunnen worden geplaatst. In het planMER wordt dit ook onderbouwd. De locatie voldoet aan de criteria zoals opgenomen in het Regieplan. Voor de motivering van de gekozen gebieden verwijzen wij naar de Structuurvisie.	
5	Aantal mw's of windmolens	4. Zwartenbergweg	Hoeveel windmolens kunnen er in het gebied Zwartenbergweg geplaatst worden als het niet volledig ontwikkelbaar blijkt?	De provincie eist in de Omgevingsverordening Drenthe (inwerking per 17 oktober 2015) dat een windpark uit minimaal een cluster van 5 windmolens van minimaal 3 MW bestaat. Als de locatie Zwartenbergweg visueel aansluit op de Duitse locatie voor windmolens, is het plaatsen van minder dan vijf windmolens op de locatie landschappelijk verdedigbaar. Er is dan visueel sprake van een park. Uit overleg met Duitse instanties en contacten met rijk en provincie is inmiddels echter gebleken dat de ontwikkeling van de locatie Zwartenbergweg haalbaar is en de structuurvisie neemt dit ook als uitgangspunt.	23
6	Aantal mw's of windmolens	4. Zwartenbergweg	Hoeveel windmolens kunnen er in het gebied Zwartenbergweg geplaatst worden als het wel volledig ontwikkelbaar blijkt?	Op basis van het planMER kunnen acht windmolen van 3 MW worden gerealiseerd of vijf windmolens van 5 MW op de locatie worden ontwikkeld.	23
7	Aantal mw's of windmolens	4. Zwartenbergweg	Tijdens de Windkracht 3 bijeenkomsten hebben wij en de andere direct omwonenden van Zwartenbergweg aangegeven dat we, als de plannen doorgaan, hogere windturbines willen, zodat er minder geplaatst worden. De windmolens zouden dan in één rij geplaatst moeten worden. De huidige plannen schrijven een dubbele rij met meerdere windmolens voor.	De structuurvisie wijst de gebieden voor windenergie aan, maar bepaalt niet de opstelling. De uiteindelijke opstelling van de windmolens komt na vaststelling van de structuurvisie aan de orde. De gemeente schrijft in deze structuurvisie voor dat er altijd een projectMER moet worden opgesteld per aangewezen gebied. Daarbij lijkt het voor de locatie Zwartenbergweg logisch om ook naar een lijnopstelling met hogere windmolens te kijken, in het bijzonder vanwege de te verwachten ruimtelijke samenhang met het beoogde Duitse windpark. De uitkomsten van het gebiedsproces zijn daarbij relevant. Windkracht 3 geeft in zijn rapportages rond de aandachtspunten voor een ruimtelijke invulling van de locatie Zwartenbergweg aan dat, bij een grotere opgave, ook een kleiner aantal windmolens met meer vermogen bespreekbaar is. Ook wordt aangegeven dat de opstelling eventueel in een)30; 32

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				herkenbare lijnopstelling kan worden gesitueerd die aansluit op de landschappelijke structuur met zichtlijnen in oost-west richting. Daarom hebben wij in de structuurvisie afwijkingsmogelijkheden opgenomen (zie paragraaf 4.6 <i>Afwijkingsmogelijkheden</i>).	
8	Aantal mw's of windmolens	4. Zwartenbergweg	Op basis van de aanvullende informatie bij de door het planMER en ontwerpstructuurvisie bekend gemaakte locaties, zijn wij van mening dat er getracht dient te worden om de locatie Zwartenbergweg maximaal op te nemen in elk scenario. De reden hiervoor is o.a. dat er aan de Duitse kant van dit gebied al een groot windpark gepland is.	De structuurvisie gaat in op de samenhang met het beoogde Duitse windpark. Zie ook het antwoord op vraagnummer 7. In de structuurvisie is de motivering van de locatiekeuze aangegeven. Wij verwijzen hierbij naar de structuurvisie.	38
9	Aantal mw's of windmolens	7. N34	Bij het beoordelen van de onderlinge afstanden tussen de windturbines op de locatie N34 hebben wij vastgesteld dat hier niet de vereiste 400 meter respectievelijk 560 meter onderlinge afstand is toegepast. Als deze afstand wel wordt toegepast is het onmogelijk 7 windturbines te plaatsen in de situatie van 3 MW windturbines. Ook is het onmogelijk om 5 windturbines te plaatsen in de situatie van 5 MW windturbines.	De maximale invulling per locatie is in het planMER onderbouwd. Het planMER is door ervaren en ter zake deskundigen uitgevoerd. Zij hebben ervaring en zijn vertrouwd met alle factoren die daarbij een rol spelen. Zo kan de onderlinge afstand tussen windmolens bij een locatie in een minder groot gebied kleiner zijn zonder dat de windmolens elkaar hinderen. Of men houdt bijvoorbeeld rekening met het tijdelijk stilzetten van een windmolen bij een specifieke windrichting of -snelheid.	38
10	Aantal mw's of windmolens	n.v.t.	Verzoek om de regel dat een windturbine een minimaal vermogen van 3 MW moet hebben uit de structuurvisie te halen.	De provincie stelt in de Provinciale omgevingsverordening als randvoorwaarde dat het vermogen van een windmolen ten minste 3 MW dient te bedragen. De gemeente kan hier niet van afwijken. Daarnaast is van belang dat in het kader van de uitgevoerde onderzoeken en de PlanMER is uitgegaan van molens van 3 of 5 MW. De gevolgen van andere molentypes zijn niet onderzocht.	93
11	Aantal mw's of windmolens	n.v.t.	Verzoek om geen vermogen voor te schrijven maar aantal turbines.	Uiteindelijk wordt de gemeente door provincie en rijk niet afgerekend op het aantal geplaatste windmolens, maar op het totale opgestelde vermogen (95,5 MW). De gemeente moet dus	93

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				op dit opgestelde vermogen uitkomen. Het op te stellen vermogen per windpark is daarom het leidende uitgangspunt boven het aantal windmolens. Bovendien biedt dit meer ontwerpvrijheid om binnen een gebied de beste combinatie van aantal en type windmolen te berekenen, op basis van de dan best beschikbare technieken en mogelijkheden.	
12	Aantal mw's of windmolens	n.v.t.	In Zwartenbergerweg passen 10 windturbines, Pottendijk 32 à 33 en N34 4 à 5.	Het planMER is gebaseerd op de uitgangspunten zoals opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Hierbij is gekeken naar een maximale invulling met windmolens van 3 en 5 MW per locatie. Een invulling met 10 windmolens op de Zwartenbergerweg en 33 op de Pottendijk is niet mogelijk. Voor de motivering van de aangewezen locaties verwijzen wij naar structuurvisie.	107
13	Aantal mw's of windmolens	n.v.t.	Het is vanzelfsprekend dat, als dit de afstanden zijn waarmee gerekend wordt, het niet voor mag komen dat de ene locatie de windturbines een onderlinge afstand hebben van 300 meter terwijl op de andere locatie alle ingetekende windturbines op 400 meter zijn geplaatst.	De structuurvisie bepaalt nadrukkelijk niet de onderlinge afstand tussen windmolens. De daadwerkelijke inrichting vindt plaats in de vergunningenfase. In deze fase wordt de definitieve invulling en dus ook de opstelling van de locaties bepaald. De opstelling kan per locatie dus verschillen.	38
14	Aantal mw's of windmolens	n.v.t.	Verder zijn wij van mening dat het gewenst is om zoveel mogelijk uit te gaan van concentratie. Kleine windlocaties dienen vermeden te worden. De gebiedsbelasting door plaatsing van 5 windturbines is onevenredig groot en staat niet in verhouding tot de te realiseren opbrengst. Dit betekent dat ook de Pottendijk zoveel mogelijk opgenomen dient te worden in elk scenario.	In de ontwerpstructuurvisie zijn 4 scenario's opgenomen. Scenario 4 "Concentratie", sluit aan op uw zienswijze. In de structuurvisie is de definitieve keuze van de locaties aangegeven. Voor de motivering van de locaties verwijzen wij naar de structuurvisie.	38; 108
15	Aantal mw's of windmolens	n.v.t.	Voorstel om van maximaal 31 molens naar maximaal 32 molens te gaan.	Zie beantwoording vraag 11. Niet het aantal windmolens maar het opgestelde vermogen is leidend.	59
16	Alternatieven voor windmolens	n.v.t.	Betere en nieuwe technieken beschikbaar voor opwekking groene energie (zonne-energie).	In de zomer van 2014 heeft de provincie Drenthe besloten dat er 95,5 MW aan grootschalige windenergie in de gemeente Emmen moet worden gerealiseerd vóór 2021. Deze taakstelling mag niet worden ingevuld door andere vormen van duurzame	18; 34; 51; 302

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				<p>energie. Dit hangt weer samen met afspraken tussen het rijk en de provincie Drenthe.</p> <p>Naar aanleiding van de provinciale taakstelling is er overlegd gevoerd tussen provincie en gemeente. Het resultaat van dit overleg was dat gemeente Emmen zelf de regie op de plaatsing van windmolens zal voeren. Daarop heeft de gemeenteraad het Regieplan Windenergie Emmen vastgesteld waarin de gemeente aangeeft om 95,5 MW aan windenergie te zullen realiseren.</p> <p>Er wordt wereldwijd veel onderzoek gedaan naar nieuwe of betere technieken. De gemeente gaat ervan uit dat over circa 20 jaar ruimte ontstaat om de duurzaamheidsopgave op andere manieren in te vullen. De gemeente gaat daarom uit van tijdelijke windparken en zal dit ook vastleggen in vergunningen voor windparken.</p>	
17	Compensatie	1. Pottendijk	Er moet voor de bewoners van Pottendijk maatwerk worden geleverd, zoals oog voor de waardedaling van hun huis. Indien een huis wordt verkocht, verleent de gemeente dan een garantstelling aan de hypotheek verstrekker bij daling woningwaarde?	<p>De gemeente zet zich in voor een goede compensatieregelingen voor omwonenden.</p> <p>De gemeente Emmen heeft het gebiedsproces Windkracht 3 in het leven geroepen met als doel om de belangen van omwonenden goed mee te kunnen laten wegen in de besluitvorming en bij de ontwikkeling van windparken door initiatiefnemers. Compensatie voor waardedaling en planschade maakt daar nadrukkelijk deel van uit. De gemeente ziet graag dat omwonenden en initiatiefnemers voor windparken met elkaar tot goede nadere afspraken komen. De gemeente ziet hier in de eerste plaats op toe. De gemeente ziet het verder als haar taak om zich de komende jaren ook langs andere wegen hard te maken voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid gebieden met windmolens. Door de gemeente is de Gedragscode Windenergie Gemeente Emmen opgesteld, deze wordt afzonderlijk door de raad vastgesteld. Deze gedragscode vormt de basis voor de onderhandeling tussen een ontwikkelaar en een omwonende en vormt basis voor de af te sluiten exploitatieovereenkomst tussen de exploitant en de gemeente. De gedragscode voorziet voor omwonenden binnen 1100 meter van een windmolen in directe compensatie door de ontwikkelaar. Verder voorziet de gedragscode in maatwerk per gebied.</p> <p>Voor het overige verwijzen wij u naar de structuurvisie</p>	1

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				(hoofdstuk 9 en 10) en naar de opgestelde gedragscode die ook als Bijlage 22 aan de structuurvisie is toegevoegd.	
18	Compensatie	1. Pottendijk	Hoe gaat de gemeente ondanks het ontbreken van draagvlak de omwonenden compenseren?	Voor de gemeente staat een passende en evenwichtige compensatieregeling voor alle bewoners in het gebied voorop. Compensatie is daarbij een belangrijk element. Zie ook het antwoord op vraag 1, 17 en 26.	23
19	Compensatie	1. Pottendijk	Hoe worden mensen die schade ondervinden schadeloos gesteld? Hierbij kan gedacht worden aan planschade en inkomstenderving.	Zie beantwoording 17.	23
20	Compensatie	1. Pottendijk	Het huis zal niet meer verkoopbaar zijn omdat het uitzicht en de rust verdwijnt. Dit betekent dat het huis niet of alleen maar met veel verlies verkocht kan worden.	De gedragscode gaat er van uit de ontwikkelaar met omwonenden directe afspraken maakt over compensatie waaronder planschade. Indien dit onverhoopt niet leidt tot overeenstemming kan een beroep worden gedaan op de wettelijke (plan)schade regelingen. Zie ook beantwoording vraag 17.	41
21	Compensatie	4. Zwartembergerweg	Bewoners Zwartembergerweg individueel benaderen / direct te compenseren i.p.v. algehele populatie.	Zie het antwoord op vraag 1, 17 en 26.	30; 32
22	Compensatie	4. Zwartembergerweg	Op basis van het beschrevene willen wij voorstellen dat dit 'collectief' wordt aangemerkt als volwaardig gesprekspartner voor de initiatiefnemers, de gemeente en de projectontwikkelaars.	Alle inspanningen van de gemeente zijn erop gericht om omwonenden en initiatiefnemers vroegtijdig met elkaar in overleg te krijgen en te houden. Dit overleg gebeurt in de eerste plaats op persoonlijke titel, maar omwonenden hebben ook de mogelijkheid om zich gezamenlijk te organiseren. In de realisatiefase is per aangewezen locatie voorzien in een bewonersplatform. Verder wordt verwezen naar de Gedragscode Windenergie Gemeente Emmen die de gemeenteraad afzonderlijk vaststelt. Deze Gedragscode is ook als Bijlage 22 toegevoegd aan de structuurvisie. Zie ook het antwoord op vraag 17.	32
23	Compensatie	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Het is te vroeg is om een concrete en definitieve invulling van een basis- en pluspakket te kiezen. Wij willen in het vervolg van de ontwikkel- en realisatiefase graag met de betrokken omwonenden in overleg om tot een evenwichtig en haalbaar pakket aan afspraken te komen.	In de realisatiefase gaat de gemeente per aangewezen locatie werken met een bewonersplatform. Een ontwikkelaar heeft dus alle mogelijkheden om in gezamenlijkheid te komen nadere afspraken, omtrent inrichting van de locatie en de wijze van compensatie. De opgestelde Gedragscode Windenergie Emmen dient hierbij als basis. Zie ook het antwoord op vraag 17.	68

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
24	Compensatie	n.v.t.	Wanneer gaan de eisen van de omwonenden te ver?	De eisen van omwonenden gaan naar het oordeel van de gemeente te ver als voor de initiatiefnemer volgens de maatstaven van normaal maatschappelijk verkeer er geen realistisch of voldoende aantrekkelijk verdienmodel overblijft (de business case). Een beoordeling door deskundigen is daarbij van belang zijn. Veel factoren kunnen in de tijd hierop van invloed zijn, er valt op voorhand geen onder- of bovengrens voor compensatie aan te geven.	93
25	Compensatie	n.v.t.	Optie om ruimtelijke compensatie mee te nemen i.p.v. financiële compensatie.	Compensatie kan financieel, ruimtelijk, maar ook technisch van aard zijn (bijvoorbeeld afspraken met betrekking tot stilstand en beheer in bepaalde situaties). Alle opties staan in beginsel open in de afstemming tussen omwonenden, initiatiefnemers en gemeente.	93
26	Compensatie	n.v.t.	Daling woningwaarde.	Er bestaat een wettelijke regeling voor planschade (officieel "tegemoetkoming in schade", art 6.1 Wro). Daarbij gaat het om de vermindering van de waarde van een woning of vastgoed, of om omzeterderving van een bedrijf, als gevolg van een planologisch besluit. In dit geval het verlenen van een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan voor een bepaalde locatie (dus niet het besluit tot vaststellen van de structuurvisie). Als blijkt dat de waarde van een woning daalt door het besluit, moet de gemeente de waardevermindering vergoeden. Voor vaststellen van de waardevermindering geldt een wettelijke procedure. Onafhankelijke beoordeling en taxatie is vereist. De waardevermindering wordt bepaald als een percentage van de waarde van het vastgoed. De eerste 2% waardevermindering blijft voor rekening van de benadeelde. De gemeente kan toegekende planschade verhalen op de exploitant. Daartoe moet, in de fase van vergunningverlening, een planschadeverhaalovereenkomst met de exploitant worden afgesloten. Deze overeenkomst is veelal gekoppeld aan de exploitatieovereenkomst. Bij de ontwikkeling van een initiatief zal in de begroting rekening gehouden moeten worden met planschade. Zie ook beantwoording 17. Verder verwijzen wij na hoofdstuk 9 en 10 van de structuurvisie.	3; 16; 18; 32; 34; 42; 55; 97; 102; 105; 108; 109; 137
27	Compensatie	n.v.t.	Gebiedscompensatie moet vooraf geregeld en gegarandeerd zijn voor de	De gemeente streeft ernaar om vooraf tot afspraken over gebiedscompensatie te komen tussen exploitanten en	7

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			gebieden waar windmolens worden gerealiseerd.	omwonenden en stimuleert dit ook. Er zijn allerlei vormen van compensatie mogelijk en er zal over onderhandeld moeten worden. Zie verder beantwoording vraag 17.	
28	Compensatie	n.v.t.	Hoe gaat het vervoltraject van Windkracht 3 eruit zien, wordt hier persoonlijk over geïnformeerd?	Mede naar aanleiding van de zienswijze is besloten tot een zogenaamde tussenstap waarin ontwikkelaars in de gelegenheid zijn gesteld om een compensatie en participatieplan op te stellen. Het overleg met omwonenden is uitgevoerd via platform Windkracht 3. Volstaan wordt met een verwijzing naar de opgeleverde stukken van Platform Windkracht 3 die ook als Bijlage zijn toegevoegd aan de structuurvisie (Gebiedsproces I én II). Nadat de structuurvisie is vastgesteld treedt de vergunningenfase aan. In deze fase gaat de gemeente per locatie werken met een bewonersplatform, conform de Gedragscode Windenergie Gemeente Emmen. Zie verder beantwoording vraag 17.	72
29	Externe veiligheid	1. Pottendijk	Is de obstakelvrijzone van de vliegstrip te Emmer-Compasuum bepaald vanaf het centrum van de baan of vanaf de baan drempel?	De eigenaar van de vliegstrip heeft in het licht van de Startnotitie Reikwijdte en Detailniveau (m.e.r.) gedetailleerde informatie over de vliegstrip aangeleverd. Deze informatie is verwerkt in de Inventarisatiekaart. De kaart is opgenomen in Bijlage 1 van de structuurvisie. In de PlanMer is rekening gehouden met de aanwezigheid van de vliegstrip. Hieruit blijkt dat de plaatsing van windmolens geen belemmering oplevert voor het gebruik van de vliegstrip. In de op te stellen projectMER zal ook ingegaan moeten worden op bedoelde vliegstrip.	4
30	Externe veiligheid	1. Pottendijk	Veiligheidsmarge aanhouden t.o.v. de obstakelvrijzone van de vliegstrip te Emmer-Compasuum i.v.m. turbulentie.	In de vergunningenfase moet nader bekeken moeten worden of en op welke manier verder rekening gehouden kan worden met alle veiligheidsaspecten rond de vliegstrip, waaronder turbulentie. Dit verdient aandacht in het projectMER. Het belang van windenergie en een goede inpassing in lijn met de structuurvisie staat in de afwegingen voorop.	4
31	Externe veiligheid	1. Pottendijk	Weinig bewustzijn over andere activiteiten Pottendijk zoals een luchthaven, een Olympische schietbaan, een sportcomplex en een vliegstrip.	De gemeente onderkent de waarde van genoemde activiteiten en neemt deze mee in de afwegingen en besluitvorming. Bij het opstellen van het PlanMER zijn de wettelijke belemmeringen betrokken. Op voorhand lijkt de aanwezig van genoemde activiteiten geen belemmering voor de aanwijzing van de Pottendijk als een gebied voor de plaatsing van windmolens. In de vergunningenfase, met name in het projectMER, kunnen de	51; 97; 102

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				effecten pas precies in beeld worden gebracht. Immers, de gevolgen zijn mede afhankelijk van de invulling van het gebied. Ten aanzien van het nieuwe Luchthavenbesluit voor Heli Holland wordt verwezen naar het antwoord op vraag 92.	
32	Externe veiligheid	1. Pottendijk	Wordt geen rekening gehouden met het hoogspanningstracé nabij Pottendijk.	In het planMER is rekening gehouden met de twee hoogspanningstracés. De tracés leveren geen belemmeringen op voor de aanwijzing van het gebied Pottendijk. Zie ook de Inventarisatiekaart, Bijlage 1 Structuurvisie.	97; 102
33	Externe veiligheid	4. Zwartembergerweg	Nu met de plannen die er zijn om windmolens vlak bij mij voor het huis te plaatsen maak ik mij grote zorgen over de gevolgen hiervan. Zowel voor mens als dier. Gezondheidsrisico's die de windmolens met zich mee gaan brengen.	Wij delen uw zorgen. Dit is ook de reden dat de gemeente zich inspant om windmolens op grotere afstand van woongebieden te plaatsen dan de wettelijke norm voorschrijft. Voor individuele woningen in het buitengebied is dit niet altijd mogelijk, omdat anders onvoldoende ruimte voor windmolens in de gemeente Emmen overblijft. In het planMER is onderzoek verricht naar onder meer geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Daarbij is ook gekeken naar de wettelijke normen die hiervoor gelden. Bij de uitwerking van windparken zal hier verder naar worden gekeken. Om de gevolgen voor omwonenden goed in beeld te krijgen is in de structuurvisie de verplichting opgenomen om in de vergunningenfase per gebied een projectMER moet worden opgesteld. Daarbij moet worden onderzocht hoe de negatieve gevolgen voor mens en dier zoveel mogelijk kunnen worden beperkt, bijvoorbeeld door gerichte maatregelen.	109
34	Externe veiligheid	7. N34	Er is geen rekening gehouden dat er in aanvulling op de laagvliegroutezona (3704m breed) een veiligheidsmarge in verband met overdraai van het rotorblad moet worden opgenomen.	Bij de bepaling van de mogelijke locaties is rekening gehouden met de laagvliegroute. De locaties en de exacte situering van de windturbines zijn nog niet bekend. De exacte situering van de windturbines wordt in de vergunningenfase bekend. In deze fase moet het projectMER exacte duidelijkheid verschaffen wat betreft overdraai. Op voorhand zijn er geen belemmeringen om het gebied N34 aan te wijzen.	38; 107
35	Externe veiligheid	7. N34	De inventarisatiekaart houdt rekening met 1 benzinstation terwijl er twee benzinstations gevestigd zijn langs de N34.	Er is rekening gehouden met beide benzinstations. Omdat in het westelijke station ook een LPG verkooppunt aanwezig is, gelden voor dit station bepaalde risicocontouren (externe veiligheid). Omdat het oostelijke station geen LPG levert, heeft dit station geen veiligheidscontouren.	38
36	Externe veiligheid	7. N34	De inventarisatiekaart houdt geen rekening met de gasleiding die loop	Het betreft een oude NAM-leiding die niet meer in gebruik is en ook niet meer in gebruik zal worden genomen. Door de NAM is	38

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			achter de bosrand langs de Heirweg/Blikveldweg.	aangegeven dat de ontwikkeling van de locatie N34 geen enkele belemmering voor de NAM oplevert.	
37	Externe veiligheid	7. N34	De inventarisatiekaart houdt geen rekening met mogelijke overdraai van de windturbine over de autoweg N34.	Bij de bepaling van de afstand tot N34 is aansluiting gezocht bij het <i>Handboek Risicozonering Windturbines</i> van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Volgens dit handboek moet bij rijkswegen de afstand tot de rand van de verharding minimaal de helft van de rotordiameter bedragen, met een minimum van 30 meter. Aan de oostzijde van de N34 is de afstand tussen dit deel van het zoekgebied en de N34 aanmerkelijk groter (200 meter). Dit hangt samen met de aanwezige hoogspanningsleiding. De exacte situering van de windturbines wordt in de vergunningenfase bekend. Als de windturbines in het zoekgebied N34 worden gerealiseerd, dient het projectMER in detail duidelijkheid te verschaffen ten aanzien van overdraai en aanverwante veiligheidsrisico's. De provincie werkt aan de verdubbeling van de N34. De provincie heeft met het ontwerp van de verbreding N34 rekening gehouden met de (ontwerp) structuurvisie. Uit overleg met de provincie blijkt dat ook de verdubbeling van de N34 geen belemmering vormt voor de aanwijzing van de locatie N34.	38
38	Externe veiligheid	7. N34	In de omgevingsvisie van de provincie Drenthe is naast de laagvliegroute van in totaal 3.704 meter een hinderstrook laagvliegroute defensie opgenomen van 1.000 meter aan beide zijden. Deze is door u niet ingetekend in de inventarisatiekaart.	De restrictie van de laagvliegroute heeft een breedte van 3704 meter. Deze hinderstrook is als randvoorwaarde meegenomen. Zie beantwoording vraag 34.	38; 107
39	Externe veiligheid	n.v.t.	Ijsval voorkomen is niet verplicht als er geen sprake is van onacceptabele invloed op de veiligheid. Als dan toch een verplichting wordt opgenomen in structuurvisie leidt dat tot extra investeringskosten die kunnen worden beschouwd als compensatie voor de omgeving. Verzoek om dit vast te leggen in structuurvisie.	Nut, noodzaak en consequenties van maatregelen als het voorkomen van ijsval dienen in de vergunningenfase nader bekeken te worden. De tekst ten aanzien van ijsval is nu als volgt opgenomen: Ijsval dient te worden voorkomen, <i>tenzij sprake is van een situering of oplossing waardoor geen hinder of gevaar voor de omgeving kan ontstaan (zie paragraaf 4.5).</i>	93
40	Externe veiligheid	n.v.t.	De buffer van 150m voor aardgastransportleidingen is aan de	In het planMER is uitgegaan van een risicoafstand van 150 meter. De daadwerkelijk risico-afstand hangt af onder meer af	5

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			lage kant.	van het te plaatsen type windmolen. Het gaat dan om de zogenaamde werpafstand van een losschietende wiek. In het planMER behorende bij de structuurvisie is wel onderzoek gedaan naar externe veiligheid, zie ook Bijlage 6 van de structuurvisie, het <i>Achtergronddocument bij planMER: externe veiligheid</i> . In de vergunningenfase en het daarbij behorende projectMER zal de afstand exact worden bepaald.	
41	Externe veiligheid	n.v.t.	TenneT acht het risico van windturbines op hun infrastructuur aanvaardbaar wanneer wordt voldaan aan de afstanden zoals die vermeld staan in het handboek Risicozonering Windturbines. Wij adviseren daarom om deze afstanden aan te houden.	De gemeente Emmen hanteert het handboek Risicozonering Windturbines als vertrekpunt. De aanwezige hoogspanningstracés vormen geen belemmeringen om gebieden aan te wijzen als locatie voor de plaatsing van windmolens. Zie PlanMER.	37
42	Externe veiligheid	n.v.t.	Aandacht houden voor de op stapel staande ontwikkelingen met de weginfrastructuur van de N34.	De planvorming voor de aanwijzing van de Locatie N34 en de planvorming verbreding N34 zijn op elkaar afgestemd. Hierover hebben wij overleg gevoerd met de provincie Drenthe. De verbreding vormt geen belemmering voor de aanwijzing locatie N34.	59
43	Financieel	1. Pottendijk	Bedenkingen over het tot stand komen van de vier scenario's. Het gericht naar een doel toewerken dat gehaald moet worden in de zoekgebieden zonder voor deze gebieden ook een economische effecten rapportage te maken. Maar wat zijn de argumenten dat dit allemaal in Emmen moet?	De provincie Drenthe heeft van het rijk de taak gekregen om voor 2021 285,5 MW aan grootschalige windenergie te realiseren. Vervolgens heeft de provincie een deel van deze opgave (95,5 MW) toebedeeld aan het grondgebied van de gemeente Emmen. Op basis van de provinciale taakstelling is er overleg gevoerd tussen provincie en gemeente. Het resultaat van dit overleg is dat de provincie vasthoudt aan de taakstelling voor de gemeente Emmen, deze opgave is voor de provincie niet onderhandelbaar. De structuurvisie wijst de gebieden aan waar de windmolens geplaatst mogen worden. Zie ook de beantwoording van vraag 53 met betrekking tot het onderzoek naar de effecten op de recreatie- en toerismesector.	51
44	Financieel	n.v.t.	Vergoeding is scheef verdeeld tussen agrariërs en particulieren.	De vergoedingen voor grondeigenaren worden overeengekomen tussen de ontwikkelaar en de grondeigenaar, veelal een agrariër. De gemeente heeft geen invloed op de vergoeding afgesloten in dit contract. In Nederland bestaat contractvrijheid. De gemeente zet zich in om tot een meer evenwichtige balans tussen lusten en lasten te komen, ondanks de beperkte wettelijke mogelijkheden daartoe. Voor het overige verwijzen wij u naar de Gedragscode Windenergie	16; 30; 51

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				Emmen.	
45	Financieel	n.v.t.	LTO Noord wil in het kader van deze structuurvisie, de gemeente vragen om bij de realisatie van windenergie betrokkenheid van lokale primaire ondernemers optimaal te faciliteren. Hiermee zorgt de gemeente er ook voor dat de mensen in de gemeente direct of indirect de economische vruchten deze ontwikkeling plukken.	Primaire ondernemers (agrariërs of tuinders) kunnen als grondeigenaar, initiatiefnemer, omwonende of anderszins belanghebbende betrokken zijn of raken bij windenergie. Sommige agrariërs zijn al overeenkomsten zijn aangegaan met landelijk opererende initiatiefnemers. In de gebieden die zijn aangewezen voor windenergie moet er naast financiële bewonersparticipatie ook gezocht worden naar kansen voor regionale economische versterking. Voor het overige verwijzen wij u naar de gedragscode.	26
46	Geluid	1. Pottendijk	Naast geluidsportcentrum nog meer geluidsoverlast Pottendijk.	Bij het opstellen van het PlanMER is nadrukkelijk gekeken naar het aspect geluid. Hierbij is ook gekeken naar cumulatieve geluidhinder. Uit deze berekeningen blijkt niet dat er sprake is van onaanvaardbare geluidhinder. In de vergunningenfase wordt precies in beeld gebracht wat de exacte geluidseffecten op een individuele woning zijn. Dit is afhankelijk van o.a. het type windmolen, plaats van de molen, aantal molens. In deze fase kan pas inzichtelijk worden of en zo ja welke eventuele maatregelen precies moeten worden getroffen.	18
47	Geluid	4. Zwartenbergweg	Windmolens op de locatie Zwartenbergweg zorgen niet alleen voor een buitengewone belasting wat betreft aanzicht, geluid, fauna en plaatsing, maar is ook erg belastend voor de wegen door bouwverkeer, deze weg staat nu al bekend als de langste slechte weg in de gemeente.	De bouw van windparken stelt extra eisen aan de ontsluiting en de kwaliteit daarvan. Bij de bouw en financiering van windparken wordt daar rekening mee gehouden. In de vergunningenfase zal nadrukkelijk ook gekeken worden naar de gevolgen van de ontwikkeling van een locatie. Schade aan wegen zal worden verhaald op de veroorzaker.	16; 49; 57; 106
48	Geluid	n.v.t.	Als wettelijke geluidsnorm verandert, verandert dit dan ook in de structuurvisie?	De structuurvisie gaat voor woongebieden met 1100 meter uit van een aanzienlijke afstand. Voor individuele woningen zal de gehanteerde afstand van minimaal 500 meter naar verwachting ook voldoende zijn om te voldoen aan de wettelijke geluidsnorm. Deze ruime afstanden zijn juist gehanteerd om de overlast voor omwonden tot een minimum te beperken. Bij een vergunningaanvraag moet de gemeente toetsen aan de dan geldende gelden geluidsnormen. Als de wettelijke geluidsnormen worden aangepast dient hiermee rekening te worden gehouden.	93
49	Hinder	1. Pottendijk	Schietrichting is overheersend noordelijk. Om deze reden een verzoek	Bij de inpassing van windmolens rond het schietsportcentrum zal in de vergunningenfase ook naar de effecten voor het	9

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			voor een windmolenvrije horizon binnen een afstand van 1000m ten noorden van het schietsportcentrum.	schietsportcentrum moeten worden gekeken. Het projectMER zal dit precies inzichtelijk moeten maken. Het schietveld is daarbij een aandachtspunt. Windmolens op minder dan 1000 meter afstand van het sportcentrum worden niet op voorhand uitgesloten, ook gelet op de weging met andere belangen.	
50	Hinder	1. Pottendijk	Geen goed onderbouwd onderzoek naar fysieke en psychische gevolgen, daarom afwijzen.	Het planMER houdt rekening met milieufstanden op basis van wettelijke criteria. Deze wettelijke criteria zijn mede gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar effecten op de gezondheid. Daarnaast houdt de gemeente een grotere afstand aan tot woongebieden. Verder is het proces Windkracht3 opgestart om meer te weten te komen over wat er voor omwonenden het meest toe doet. Dit is ook bedoeld om de negatieve gevolgen van windmolens voor omwonenden straks zo veel mogelijk te kunnen beperken. Zie ook beantwoording vraag 33.	97; 102
51	Hinder	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Windmolens hebben interferentie met de omroepsignalen vanuit telecommunicatiemasten. Voor het goed blijven functioneren van de antenne-installaties verzoeken wij u om Omroepmasten B.V. als belanghebbende mee te nemen in de besluitvorming rondom de situatie van de windmolens.	Het is duidelijk dat Omroepmasten B.V. belanghebbend is of kan zijn. Dit speelt vooral in de vergunningenfase. Tijdige afstemming tussen initiatiefnemer en belanghebbenden als Omroepmasten B.V. is nodig om op een efficiënte manier tot een goed parkontwerp te komen dat zo veel mogelijk recht doet aan alle belangen. De gemeente zal initiatiefnemers hier steeds op wijzen en deze afstemming waar mogelijk stimuleren of faciliteren. Daarnaast houden belanghebbenden een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om het volgen van de formele publicaties, het delen van relevante informatie over bijvoorbeeld straalpaden en het meedenken in oplossingen.	10
52	Hinder	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Door toevoeging van locatie Tuinbouwgebied zullen veel meer bewoners last krijgen van geluidhinder en slagschaduw. Omdat door de gemeenteraad is vastgesteld dat hinder voor omwonenden juist zoveel mogelijk voorkomen dient te worden is deze locatie niet acceptabel.	De structuurvisie bevat informatie over het aantal gehinderden per zoekgebied, ook gerelateerd aan het opgesteld vermogen op een locatie. Naast nadelige effecten als gevolg van geluid, slagschaduw en mogelijk insluiting spelen ook andere aspecten een rol in de afweging, zoals meer of minder ruimtelijke spreiding van de opgave, ontwikkelingskansen voor het tuinbouwgebied, enzovoorts. Voor de motivering van de aangewezen locaties verwijzen wij u naar de vaststelling van de structuurvisie.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 273; 275; 276; 277; 278; 279; 284; 285; 288; 290; 292; 293; 294; 295 ; 296; 298; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
53	Hinder	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Geen significante effecten voorzien voor zowel de uitbreiding van de glastuinbouw als de recreatiewaarde van het Veenpark en de Veenvaart.	Op 19 november 2015 heeft de gemeenteraad besloten tot vaststelling van de Structuurvisie Windenergie, eerste stap. Naar aanleiding van de raadsbehandeling heeft het college de eerder ingediende motie om de gevolgen voor recreatie in beeld te brengen overgenomen. De resultaten van dit onderzoek zijn vastgelegd in het rapport "Toeristische potentie windparken gemeente Emmen", uitgevoerd door Decisio en EFTI. Het rapport is toegevoegd als Bijlage 15 van de Structuurvisie. Uit dit onderzoek blijkt dat de omvang van de negatieve economische effecten niet bij voorbaat vaststaat. De onderzoekers houden rekening met een negatief effect op de toeristisch-recreatieve bestedingen in de gemeente Emmen van maximaal 2,5% als gevolg van de komst van windmolens. Zie ook het antwoord op vraag 75.	68
54	Hinder	n.v.t.	Wat is de status van de webtool?	Windkracht3 heeft, als onafhankelijk begeleider van de gebiedsprocessen, op eigen initiatief gewerkt aan een webtool (Windwijzer) om de gevolgen van enkele belangrijke keuzes op toegankelijke wijze zichtbaar te maken voor omwonenden. De webtool is dus een hulpmiddel zonder juridische of bindende	72

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				status onder verantwoordelijkheid van Windkracht3.	
55	Hinder	n.v.t.	Nieuwe voorgestelde scenario's, absoluut aantal gehinderden opnieuw beoordelen.	De strekking van deze zienswijze is niet duidelijk. Er is geen sprake van nieuwe scenario's. Per scenario zoals opgenomen in de structuurvisie is het aantal gehinderden in beeld gebracht.	107
56	Hinder	n.v.t.	Omdat gezondheid ons grootste goed is, zou de hinder (vooral geluidshinder en slagschaduw) voor omwonenden zoveel mogelijk beperkt moeten worden.	Belangrijkste uitgangspunt bij het toewijzen van locatie is het voorkomen van hinder voor omwonenden. Al bij de selectie van zoekgebieden voor windenergie zijn deze uitgangspunten gehanteerd. Wij verwijzen hierbij naar het Regieplan windenergie Emmen (vastgesteld op 27 november 2014). Zie ook beantwoording vraag 33.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280; 281; 282; 283; 284; 285; 286; 287; 288; 289; 290; 291; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299; 302; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
57	Hinder	n.v.t.	Indien toch een locatie wordt aangewezen dient er rond het dorp Barger-Compascuum een bos met een groot meer te worden aangelegd om het zicht op de windmolens een klein beetje te beperken. Dit kan dienen als een soort vogelparadijs.	Er kunnen diverse mitigerende maatregelen worden getroffen om bijvoorbeeld het zicht op windturbines te beperken. Echter staan de locaties en de exacte situering van de windturbines nog niet vast. De mogelijkheid voor mitigerende maatregelen wordt nader bekeken in de vergunningfase. In deze fase wordt per locatie gewerkt met een bewonersplatform. De inpassing van een locatie deel uit van dit overleg. De landschappelijk inpassing zal ook deel uitmaken van het projectMER dat per locatie door de gemeente verplicht is gesteld.	45; 60
58	Hinder	n.v.t.	Het is nergens benoemd dat elke windturbine binnen de gemeente grens een storing veroorzaakt op LOFAR	De gemeente Emmen voldoet aan de wettelijke eisen omtrent LOFAR. Windturbines worden in LOFAR-zone 1 uitgesloten en mogen in LOFAR-zone 2 het LOFAR-project niet hinderen. De gemeente onderkent wel dat de Lofar radiotelescoop waarschijnlijk toch wat hinder zal ondervinden van windmolens in onder meer de gemeente Emmen. De gemeente constateert ook dat zowel het rijk (ministerie van Economische Zaken) als de provincie Drenthe in de belangenafweging windenergie zwaarder lieten wegen dan Lofar door locaties in of nabij LOFAR zone 2 aan te wijzen voor windenergie. Op basis van de passende beoordeling is de locatie Noordersloot vervallen. In de in de structuurvisie aangewezen gebieden speelt LOFAR geen rol.	51
59	Hinder	n.v.t.	Windenergie alleen toestaan als er geen hinder (geluid, schaduw) voor omwonenden wordt veroorzaakt. Voor de rust van kinderen is het een vereiste, dat er tenminste tijdens bedtijden geen storend geluid mag zijn.	Zie het antwoord op vraag 33 en 56.	55; 137
60	Hoogte	1. Pottendijk	Waarom zijn zichtaspecten ondergeschikt aan geluidsoverlast en slagschaduw.	Dit is vastgelegd in het Regieplan Windenergie gemeente Emmen (vastgesteld door de raad op 27 november 2014). De gemeente wil in de eerste plaats hinder en overlast door windmolens zo veel mogelijk voorkomen, in het bijzonder met het oog op de gezondheid van omwonenden. Geluidhinder en slagschaduw spelen daarbij een grote rol. Dit neemt niet weg dat ook andere factoren relevant zijn. Er wordt ook rekening gehouden met lichthinder, zicht en insluitingseffecten. De	23

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				uitkomsten van het gebiedsproces Windkracht 3 met betrekking tot deze aspecten zijn nadrukkelijk betrokken in de structuurvisie. Ook bij het ontwerpen van de windparken in de vergunningenfase verdienen al deze zaken nadere aandacht.	
61	Hoogte	4. Zwartembergerweg	Waarom wordt Zwartembergerweg anders behandeld t.o.v. hoogte en grootte?	Aan de Duitse kant van de grens (locatie Fehndorf) is voorzien in een windmolenpark. Dit staat in de op 21 december 2015 vastgestelde "1. Änderung des Regionalen Raumordnungsprogramms 2010 für den Landkreis Emsland (Sachlicher Teilabschnitt Energie)" van het Landkreis Emsland. Ook de Gemeinde Haren rekent op de komst van een nieuw windpark. Bijzonder aan dit nieuwe windpark is dat er ook rekening moet worden gehouden met de opslag van energie ter plaatse. Duitsland houdt bij de aanleg van dit windpark wel rekening met bijvoorbeeld 1000 meter afstand tot woongebieden, maar stelt op voorhand geen beperkingen ten aanzien van de hoogte, het vermogen en de plaatsingsduur van windmolens. Als er ook aan Nederlandse zijde windmolens komen, dan zal men alle windmolens ervaren als één windpark. Wij vinden het daarom verstandig om in de Structuurvisie rekening te houden met de aanleg van het Duitse windpark. Zie ook de beantwoording van vraag 8.	72
62	Hoogte	7. N34	Bij deze willen wij nogmaals benadrukken dat windturbines met een ashoogte hoger dan 100 meter niet gewenst zijn op de locatie N34.	De structuurvisie gaat uit van een maximale ashoogte van 100 meter op de locatie N34. Voor de motivering van de aangewezen locaties en randvoorwaarden verwijzen wij naar structuurvisie. In het kader van de zogenoemde tussenfase is de ontwikkelaars gevraagd voorstellen in te dienen. De resultaten zijn vastgelegd in het rapport "Deskundigentoets Windenergie gemeente Emmen". Het rapport is opgenomen als Bijlage 18 in de Structuurvisie.	38
63	Hoogte	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Onwenselijk om in deze fase van de planvorming al een beperking van de as-/tiphoogte vast te stellen.	Het is belangrijk, en daar is ook door veel inwoners om verzocht, om in de structuurvisie duidelijkheid te geven. Zowel omwonenden als initiatiefnemers weten daardoor in grote lijnen wat ze kunnen verwachten en waar in de vergunningenfase rekening mee moeten houden. In het kader van de zogenoemde tussenfase hebben wij ontwikkelaars gevraagd om voorstellen in te dienen. De voorstellen hebben wij laten beoordelen door een onafhankelijke commissie. De resultaten zijn vastgelegd in het rapport "Deskundigentoets	68

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				Windenergie gemeente Emmen". Mede op basis hiervan zijn de keuzes omtrent as- en tiphoogte in de structuurvisie vastgelegd. Het rapport is opgenomen als Bijlage 18 in de structuurvisie.	
64	Hoogte	n.v.t.	De hoogte van de windmolens brengt horizonvervuiling met zich mee.	Windmolens worden door veel mensen als horizonvervuiling ervaren. In de structuurvisie zijn daarom beperkingen opgenomen aan de as- en tiphoogte van windturbines. De begrenzing van de tiphoogte tot 149 meter is gekozen om lichthinder te voorkomen. Bij deze hoogte is verlichting 's nachts door knipperende of continu brandende rode lampen niet verplicht.	3; 49; 57; 97; 102; 106
65	Individuele woningen	1. Pottendijk	Bij de locatie Pottendijk is sprake van 3 woningbouwlocaties, dus geen woningen. Deze dienen naar onze mening niet meegenomen te worden bij de overlastbepaling.	Het betreft locaties waarop basis van het bestemmingsplan de bouw van een (bedrijfs-)woning is toegestaan. Met deze woningen moet rekening worden gehouden. Voor deze locatie geldt een minimale afstand van 500 meter.	38
66	Individuele woningen	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Woningen binnen 1100m in het Tuinbouwgebied nader onderzoeken.	De raad heeft in het Regieplan (vastgesteld 27 november 2014) geen onderscheid gemaakt tussen reguliere woningen en bedrijfswoningen, ook niet binnen 1100 meter. Dit onderscheid is vervolgens in de structuurvisie en het bijbehorende planMER ook niet gemaakt. Een bedrijfswoning geniet overigens dezelfde juridische bescherming ten aanzien van bijvoorbeeld geluid als een reguliere woning. Dit is alleen anders als de woning deel uitmaakt van een windmolenpark.	19; 26
67	Individuele woningen	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Tabel 4.1 van planMER geeft onjuist beeld omdat de woningen die zijn meegenomen binnen de 1100 meter contour bijna allemaal bedrijfswoningen betreffen.	Zie beantwoording vraag 66.	68
68	Insluiting	1. Pottendijk	Insluiting Roswinkel om Duits park en Pottendijk.	Aan het aspect "insluiting" wordt in deze structuurvisie concreet invulling gegeven: "Er dient minimaal 4 kilometer afstand te zijn tussen de windparken onderling. Een woongebied kan zich niet bevinden binnen twee overlappende 2 km contouren rondom windparken". Op basis van het 4 kilometercriterium alleen raakt Roswinkel niet ingesloten door een windpark in Pottendijk en relatie tot de Duitse parken.	50
69	Insluiting	1. Pottendijk	Pottendijk wordt bij huidige plannen ingesloten door drie windmolenparken.	Zie het antwoord op vraag 68.	97; 102
70	Insluiting	2. De Vennen	De Vennen wordt ingesloten als	Zie het antwoord op vraag 68.	96; 109

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			Pottendijk en het Duitse windmolenpark Fehndorf worden ontwikkeld		
71	Insluiting	3. Groenedijk	Groenedijk zou moeten afvallen bij eventuele plaatsing op de locatie Pottendijk, woningen Emmer-Erfscheidenveen worden ingesloten.	Zie het antwoord op vraag 68.	95; 271; 272; 274; 280; 281; 282; 283; 286; 287; 289; 291; 297; 299; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325
72	Insluiting	4. Zwartenbergweg	Als het Duitse park bij locatie Zwartenbergweg ontwikkeld gaat worden ontstaat er op die locatie ongewenste insluiting van drie windmolenparken.	Bij de bepaling van het begrip insluiting zijn de bestaande en voorziene windmolenopstellingen ook in Duitsland betrokken. Voor de locatie Zwartenbergweg gaat de gemeente ervan uit dat dit zich samen met de nieuwe ontwikkeling van een windpark aan Duitse zijde zal manifesteren als één windpark (in plaats van twee). De gemeente zal zich dan ook inspannen voor een goed ruimtelijke samenhang tussen deze parken. Dit gezamenlijke park kan op basis van het insluitingscriterium van minimaal 4 kilometer afstand tussen windparken niet samen met locatie Berkenrode worden ontwikkeld. Zie ook het antwoord op vraag 68	2
73	Insluiting	5. Berkenrode	Het lint Verlengde Oosterdiep wordt ingesloten als de locatie Berkenrode wordt ontwikkeld en aan de Duitse zijde (locatie Fehndorf) 21 windmolens worden geplaatst. Dit zou betekenen dat er geen windmolens kunnen komen bij locatie Berkenrode.	Het klopt dat de afstand tussen Berkenrode en het Duitse park al snel minder dan 4 kilometer zal bedragen (circa 3500 meter). Mede daarom komt Berkenrode alleen voor in een concentratiescenario met Pottendijk. Dit feit wordt overigens in de structuurvisie ook expliciet onderkend, zie paragraaf 4.1 (uitgangspunten en overwegingen bij de visie). Ten aanzien van de keuze van de gebieden verwijzen wij naar de vastgestelde structuurvisie.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280; 281; 282; 283; 284; 285; 286; 287; 288; 289; 290; 291; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
74	Insluiting	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	De insluitingscontouren van Tuinbouwgebied – Zwartenbergweg overlappen elkaar. De overlapping is gelijk aan de contouren Zwartenbergweg - de Vennen die op bl. 36 (tabel 4.2) in het planMER wel is genoemd als beperking van de combinatiemogelijkheden. (Waarschijnlijk tabel 4.3, blz. 68)	De afstanden tussen de gebieden onderling zijn nauwkeurig gemeten. De insluitingscontour van Zwartenbergweg overlapt de insluitingscontouren van de gebieden Tuinbouwgebied Klazienaveen en de Vennen niet. De minimale afstanden zijn respectievelijk 4.235 en 4.150 meter. Ten aanzien van de keuze van de gebieden verwijzen wij naar de vastgestelde structuurvisie.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 273; 275; 276; 277; 278; 279; 284; 285; 288; 290; 292; 293; 294; 295 ; 296; 298; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
75	Insluiting	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Insluiting Barger-Compascuum bij scenario 2 en 3, zal investeringen die recentelijk zijn gedaan teniet doen.	De gemeente wil woongebieden leefbaar en vitaal houden. De aanleg van windparken dient aanleiding te geven voor een impuls en meer investeringen in een gebied, als onderdeel van gebiedscompensatie, in plaats van uitsluitend als een belemmering te worden beschouwd. De gemeente wil zich daar samen met provincie en andere partijen hard voor maken.	72
76	Insluiting	n.v.t.	4km ondergrens voor insluiting te laag.	De gekozen afstand van vier kilometer wordt in het planMER onderbouwd en geldt als uitgangspunt. Tegelijkertijd vermindert bij het verder vergroten van de minimumafstand het aantal overblijvende varianten in een rap tempo. Voorkomen van insluiting is een van de uitgangspunten voor de aanwijzing van locaties voor de plaatsing van windmolens.	72
77	Insluiting	n.v.t.	Er moet een zo groot mogelijke afstand tussen de windmolenlocaties worden aangehouden.	Insluiting is een belangrijk criterium, maar niet het enige. De structuurvisie houdt rekening met insluiting. Een zo groot mogelijke afstand tussen windparken is gewenst, maar dat geldt ook voor zaken als zo min mogelijk (direct) gehinderden, landschappelijke inpassing, enzovoorts. In de structuurvisie zijn de gebieden definitief aangewezen.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280; 281; 282; 283; 284; 285; 286; 287; 288; 289; 290; 291; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
78	Landschap	2. De Vennen	Is bij de keuze van de locatie de Vennen rekening gehouden met de omgevingsvisie Groningen? Hier moet rekening mee worden gehouden. De omgeving heeft een veenkoloniaal landschap welke juist in dit gebied overgaat naar het natuurgebied Westerwold, wat deel uitmaakt van de ecologische Hoofdstructuur.	Bij de beoordeling van de gebieden is rekening gehouden met de gebiedskenmerken.	110
79	Landschap	7. N34	Zowel de structuurvisie 2020 van de Gemeente Emmen als de uitwerking hiervan, de Ruimtelijke Waardenkaart Emmen, zet in op herstel c.q. versterken van het beekdal van de Sleenerstroom. Gelet op het bovenstaande, laat dit naar onze mening geen plaatsing van windmolens toe in het beekdal.	De locaties zijn gekozen op basis van het voorkomen van hinder en de mate van inpassing in het landschap is daar ondergeschikt aan.	38
80	Landschap	n.v.t.	Begrip landschappelijke inpassing	In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het aspect landschap	93

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			onduidelijk, verzoek om dit niet op te nemen.	benoemd als een van de aspecten die in het kader van het PlanMER moet worden bekeken. Landschappelijke inpassing laat zich minder eenvoudig onderzoeken dan bijvoorbeeld geluidhinder of slagschaduw. Maar in het gebiedsproces Windkracht 3 is gebleken dat met 3D-modellen de effecten op het landschap voor een brede groep goed inzichtelijk kan worden gemaakt, waarbij ook de keuzemogelijkheden duidelijk kunnen worden gemaakt. In het projectMER moet per gebied worden ingegaan op de landschappelijke inpassing.	
81	Landschap	n.v.t.	Aantasting landelijk wonen locatie Zwartembergerweg.	Windmolens hebben door de omvang een effect op het landschap en op de beleving van de woonomgeving. In het planMER zijn de effecten in beeld gebracht. Voor de motivering van de locaties verwijzen wij u naar de structuurvisie.	2; 16; 18; 108; 302
82	Landschap	n.v.t.	Aantasting landschap, investeringen van de gemeente in het landschap of het toerisme worden tenietgedaan met deze ontwikkelingen.	Zie beantwoording op vraag 53.	3; 105
83	Landschap	n.v.t.	Door middel van realistische visualisaties vanuit verschillende standpunten zou onderzocht moeten worden wat de impact is van windturbines op het kleinschalige landschap en op het dorpskarakter van Westenesch. Of de zoeklocaties Pottendijk en Groenedijk een effect hebben op specifieke cultuurhistorische waarden van de wederopbouwwijken Angelslo en Emmerhout, zou eveneens in beeld gebracht moeten worden.	In het planMER is deze impact onderzocht. Ook in het gebiedsproces Windkracht 3 hebben omwonenden met 3d-visualisaties kunnen kijken naar effecten. Dit heeft onder meer geleid tot het begrenzen van de ashoogte. Het is de bedoeling ook bij de uitwerking van de aangewezen gebieden voor windenergie in fase 3 wederom 3d-visualisaties toe te passen. Dan kan verder per gebied nader ingezoomd worden op de genoemde effecten.	11
84	Landschap	n.v.t.	Wij hebben extra investeringen gedaan om ons bedrijf (met woning) landschappelijk te laten inpassen. Ondanks alle overleg met de gemeente heeft men ons destijds niet geïnformeerd over de eventuele komst van windmolens. Het lijkt ons dan toch niet passend, dat wij nu geconfronteerd gaan worden met	Een goede landschappelijke inpassing van nieuwe functies of activiteiten blijft relevant, ook bij of na plaatsing van windmolens in een gebied. Daarbij is verder relevant dat de gemeente in de structuurvisie voorziet in een tijdelijke vergunning voor windmolens. Op basis van de afspraken met de provincie Drenthe staat de gemeente Emmen voor de taak om 95.5 MW aan windenergie mogelijk te maken. In het opgestelde PlanMER zijn de mogelijke gevolgen ook voor het landschap in beeld gebracht. In het	55; 137

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			allerlei hinder, die alles wat gedaan is in belang van milieu en landschap aan de kant zet. Naar onze mening is de locatie Pottendijk dan ook in strijd met de uitgangspunten, die bij de stichting van ons bedrijf gehanteerd zijn.	kader van de taak dient de gemeente een afweging te maken tussen belangen en het individuele belang. Om de gevolgen voor omwonenden te zoveel mogelijk te beperken stelt de gemeente de nodig eisen aan de locaties. Zie ook beantwoording vraag 11.	
85	Lichthinder	n.v.t.	Verzoek om in de structuurvisie ruimte te bieden voor aangepaste regelgeving op het gebied van obstakelverlichting.	Op basis van de huidige wet- en regelgeving is vanaf een hoogte van 150 meter het aanbrengen van obstakelmaking in verband met vliegveiligheid verplicht. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat deze norm op dit punt op korte termijn zal wijzigen. We zien dan ook geen reden om in de structuurvisie een afwijkingsmogelijkheid voor andere as en tiphoogte op te nemen.	93
86	Natura 2000	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	De windturbines in de locaties Noordersloot, Tuinbouwgebied en Veenschapsweg vormen een risico voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Bargerveen. Vanwege de afstand zijn mitigerende maatregelen vermoedelijke moeilijk te treffen. Daarom zouden deze locaties moeten afvallen.	De structuurvisie houdt hier rekening mee, zie in het bijzonder paragraaf 4.5 van de structuurvisie. Ook voor de motivering van de aangewezen locaties verwijzen wij naar structuurvisie. Alle locaties zijn beoordeeld op effecten op beschermde natuur in het planMER. Significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn niet uitgesloten bij de realisatie van windturbines binnen alle locaties behoudens N34. Daarom is voor elke locatie een passende beoordeling gemaakt om te beoordelen of potentiële negatieve effecten mogelijk significant zijn en of mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Door de geringe afstand van de locaties Noordersloot en Veenschapsweg tot het Natura 2000-gebied Bargerveen en de Duitse Natura 2000-gebieden, is de kans op slachtoffers onder Vogelrichtlijnsoorten op deze locaties aanzienlijk. Dat wil zeggen dat de norm van de kans op 1% slachtoffers (ruim) wordt overschreden. Het verminderen en/of voorkomen van deze effecten door middel van mitigerende maatregelen is door de geringe onderlinge afstand weinig kansrijk. De realisatie van windturbines op deze locaties en/of een combinatie van deze locaties is dus niet kansrijk. Deze locaties vallen om deze reden dan ook af als mogelijkheid voor de plaatsing van windmolens. De voor vogels minder benutte routes van het Bargerveen naar fourageergebieden in noordwestelijk tot noordelijke richting doorkruisen de locaties Tuinbouwgebied, Berkenrode,	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				<p>Groenendijk en Pottendijk respectievelijk Zwartenbergweg. Op basis van deze bevindingen zijn (significant) negatieve effecten (dus aantal slachtoffers meer dan 1%) niet met zekerheid uit te sluiten. Dit blijkt ook uit het <i>Addendum PlanMER na advies Commissie m.e.r.: Berekening aanvaringsslachtoffers</i> dat op advies van de Commissie voor de m.e.r. aan de structuurvisie is. Voor al deze locaties (met uitzondering van N34) staat vast dat in de vervolgfase locatiespecifiek veldonderzoek nodig zal zijn. Op basis van de huidige inzichten zullen er mitigerende maatregelen moeten worden getroffen.</p>	245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 273; 275; 276; 277; 278; 279; 284; 285; 288; 290; 292; 293; 294; 295 ; 296; 298; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
87	Natuur (niet natura 2000)	2. De Vennen	De Vennen is deels EHS gebied.	De status van EHS betekent niet dat de plaatsing van windmolens per definitie niet mogelijk zou zijn. Voor de motivering van de aangewezen bieden verwijzen wij u naar de vastgestelde structuurvisie.	96
88	Natuur (niet natura 2000)	4. Zwartenbergweg	Belasting op de fauna omdat Duitsland dicht bij de grens een vogelbroedgebied aan heeft gegeven.	Voor elk Natura2000 gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd. Daardoor genieten diverse vogelsoorten in en rondom deze gebieden bescherming. In de vergunningfase zal het effect van windmolens op beschermde vogelsoorten nader worden onderzocht. Daarbij wordt onder meer gekeken naar vliegbewegingen tussen broedgebieden, fourageergebieden en de Natura2000-gebieden. Zie ook het antwoord op vraag 86.	16; 32
89	Onderwerp	n.v.t.	Gemeente Emmen dient rekening te houden met de criteria die de Stadt Haren (Dld) benoemt.	<p>De gemeente houdt in de structuurvisie rekening met bestaande en geplande windparken in buurgemeenten, ook de Duitse buurgemeenten.</p> <p>De criteria voor toetsing en evaluatie die de Stadt Haren benoemt, komen overeen met de criteria die de gemeente Emmen in de structuurvisie heeft opgenomen en onderbouwd.</p> <p>De Stadt Haren wordt betrokken bij de uitwerking van de plannen in fase 3, inclusief de wederzijdse afstemming van planontwikkeling aan Nederlandse en Duitse zijde.</p>	98
90	Ontsluiting	4. Zwartenbergweg	Wegen bij Zwartenbergweg zijn voorafgaand aan plaatsing al in zeer slechte staat.	De bouw van windparken stelt extra eisen aan de ontsluiting en de kwaliteit daarvan. Bij de bouw en financiering van windparken wordt daar rekening mee gehouden. In de vergunningfase zal nadrukkelijk ook gekeken worden naar de gevolgen van de ontwikkeling van een locatie. Schade aan wegen zal worden verhaald op de veroorzaker.	16
91	Overig	1. Pottendijk	Onacceptabel dat Pottendijk als	De ontwerp structuurvisie ging nog uit van de aanwijzing van	7;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			reservelocatie is gekozen voor de beoogde windmolens van Zwartenbergweg.	gebieden en reservegebieden. In de ter vaststelling voorliggende structuurvisie is dit onderscheid niet meer gemaakt. Voor de motivering van de gebieden verwijzen we naar de vastgestelde structuurvisie.	
92	Overig	1. Pottendijk	Geen windmolens bij locatie Pottendijk op een afstand van 5100m binnen de markering van 44 en 300 graden gezien vanaf de locatie van Heli Holland.	Naar aanleiding van de zienswijzen heeft intensief overleg plaatsgevonden met de provincie Drenthe als bevoegd gezag ten aanzien van het Luchthavenbesluit Heli Holland Emmer-Compascuum en via de provincie ook met Heli Holland. De provincie bereidt een nieuw Luchthavenbesluit voor dat ook rekening houdt met de inpassing van windenergie. Zie verder paragraaf 4.3 in de structuurvisie.	8
93	Overig	1. Pottendijk	Het optreden van luchtwervelingen door windturbines heeft invloed op de vlucht van kleidruiven. Deze effecten kunnen enige honderden meters reiken bij windmolens. Zolang er aan de eisen van vraagnummers A19 en A20 van de schietsportvereniging wordt voldaan dan zien zij geen problemen voor luchtwerveling.	Dit aspect dient nader te worden betrokken in de vergunningenfase. De exacte gevolgen kunnen pas inzichtelijk worden gemaakt op basis van een concrete invulling van de locatie.	9
94	Overig	1. Pottendijk	Afgezien van de horizonvervuiling, geluidsoverlast, slagschaduw zal met de komst van de windmolens m.i. de krimp in dit gebied alleen maar doen versnellen.	Met de gehanteerde afstand van 1100 meter tot woongebieden en andere criteria wordt getracht om de woon- en leefbaarheid in de gebieden nabij windparken zo min mogelijk aan te tasten. Verder worden bijdragen voor compenserende maatregelen geeist.	41
95	Overig	1. Pottendijk	Met de komst van de windmolens zullen hier naar alle waarschijnlijkheid niet veel jonge gezinnen nog trek hebben om in dit gebied te komen wonen en zal de basisschool nabij Pottendijk op termijn het nog moeilijker krijgen.	Zie het antwoord op vraag 94.	41
96	Overig	7. N34	De locatie N34 dient te vervallen als mogelijk plaatsingsgebied.	In het PlanMER is ook deze locatie onderzocht. Hieruit blijkt dat de locatie N34 uitvoerbaar is. Naar aanleiding van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. is aanvullend onderzoek gedaan naar vogelaanvaringen. Zie addendum MER. Hieruit blijkt dat voor deze locatie geen mitigerende maatregelen nodig zijn. Voor de motivering van de aangewezen locatie wordt verwezen naar de vastgestelde structuurvisie.	108; 109

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
97	Overig	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Ontwerpruimte op de locatie Tuinbouwgebied is groter dan in het planMER is aangenomen. Dit is het gevolg van het feit dat enkele tuinders mede-initiatiefnemer zijn.	In het kader van het PlanMER zijn de verschillende locatie op dezelfde wijze onderzocht. De structuurvisie biedt ruimte om gronden van initiatiefnemers nabij hun woning te betrekken in de uitwerking van een een locatie.	68
98	Overig	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Onwenselijk om bovenop de wettelijke normen voor geluid en de specifieke beleidsnorm van 1100 meter een aanvullende norm van 500 meter tot solitaire woningen aan te houden.	Binnen deze criteria blijkt voldoende ruimte beschikbaar om uiteindelijk te voldoen aan de opgave van 95,5 MW. De maat van 500 meter biedt voor de meest direct omwonenden enige houvast en duidelijkheid over wat hen te wachten staat. Indien een exploitant een kortere afstand noodzakelijk of dringend gewenst acht bij de uitwerking van het windpark, staat het hem vrij om in contact te treden met deze (meest) direct omwonenden over nadere afspraken.	68
99	Overig	n.v.t.	Welke rechten en welke criteria zijn van toepassing voor de bevolking van Emmen bij ontwikkelingen buiten de gemeente.	Voor ontwikkelingen in Nederland gelden normen in de milieuwetgeving inzake hinder, gevaar, gezondheid, milieu etc. Deze zijn veelal gebaseerd op Europees geldende minimumeisen. Elke gemeente heeft de mogelijkheid om daaraan ruimtelijk, en ook met zogeheten maatwerkisen bij vergunning, binnen bepaalde grenzen verder invulling aan te geven. Het voert te ver om daar nader op in te gaan. In Duitsland kunnen de normen afwijken. Procedureel hebben belanghebbenden uiteindelijk altijd de mogelijkheid van beroep bij de rechter. In hoogste instantie in Nederland de Afdeling Bestuursrechtspraak bij de Raad van State. In het internationaal recht is dit ook gewaarborgd. In Duitsland hebben Nederlandse belanghebbenden dus toegang tot een Duitse rechter. Voor het begrip belanghebbende is niet één bepaald criterium te geven, de afstand tot een windpark of de doelstelling van een belangenorganisatie speelt wel een belangrijke rol.	72
100	Overig	n.v.t.	Verzoek om reclame-uitingen toe te staan. De gemeente kan dan reclamebelasting innen.	Dit is een aspect van welstand. De vraag wel of geen reclame-uitingen dient beantwoord te worden in kader van de vaststelling van de nieuwe welstandnota.	93
101	Overig	n.v.t.	Vervolg van het proces wil Raedthuys graag een actieve rol spelen.	De raad heeft op 19 november 2015 besloten om in afwijking van het Regieplan Windenergie Emmen voorafgaand aan de vaststelling van de structuurvisie Emmen, Windenergie initiatiefnemers met een grondpositie in de zoekgebieden te benaderen. De gemeente verwacht van initiatiefnemers dat zij ook in de vergunningengfase hun verantwoordelijkheid	93

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				oppakken in het gebiedsproces. Verder dienen initiatiefnemer en omwonenden in goed contact met elkaar te (blijven) staan in de aansluitende fasen van aanleg, beheer en sloop. In de vergunningenfase wordt per locatie gewerkt met een bewonersplatform. Zie ook het antwoord op vraag 17.	
102	Overig	n.v.t.	Windmolens op een afstand van 1100 meter is onaanvaardbaar, er staan te veel woningen binnen die afstand.	De gemeenteraad heeft besloten om een afstand van 1100 meter tot woongebieden aan te houden. Zie ook beantwoording vraag 106.	97; 102
103	Overig	n.v.t.	Verzoek om onbebouwde kavels Emmtec terrein aan te wijzen als locatie.	Deze locaties bevinden zich op minder dan 1100 meter tot woongebieden en zijn daarom bij de vaststelling van het Regieplan Windenergie (november 2014) afgevalen als locatie voor windenergie. Deze locaties zijn dan ook niet meegenomen in het planMER en de passende beoordeling. Verder spelen er aanvullende risico's ten aanzien van externe veiligheid op en nabij dit industriegebied. Ook betreft het strategische locaties voor inplaatsing van of uitbreiding met industrie, al dan niet in combinatie met duurzaamheidsdoelstellingen.	99; 100
104	Overig	overig	Verwachting dat de raad een evenredige verdeling maakt waarbij Rundeveen niet buiten beschouwing kan worden gelaten.	De motivering voor de aangewezen gebieden kunt u terugvinden in de structuurvisie.	7
105	Overig	n.v.t.	Het Rundeveen is afgeschoten op het 1100 meter criterium en het college kijkt daar nu ineens in alle zoekgebieden vanaf. Het is nu ineens ongeveer 1100 meter geworden. Hetgeen ook niet zo verwonderlijk is, omdat vanaf het begin al bekend was dat 1100 meter nergens haalbaar zou zijn.	In het Regieplan Windenergie Emmen (vastgesteld 27 november 2014) zijn de volgende criteria aangehouden om tot een selectie van de gebieden te komen: "De gebieden moeten op een zo groot mogelijke afstand van woongebieden liggen, zodat de overlast voor inwoners zoveel mogelijk beperkt wordt. Dat is ongeveer 1100 meter geworden. Dit is meer dan twee keer de wettelijke afstand (ca. 450 meter)". Voor individuele woningen wordt uitgegaan van 500 meter. Hier is na het vaststellen van het Regieplan niet meer van afgeweken; in het planMER en de structuurvisie zijn deze afstanden gehanteerd en blijkt er nog voldoende ruimte beschikbaar te blijven om de windenergieopgave van 95,5 MW te realiseren.	7
106	Overig	n.v.t.	Waar is de 1100 meter op gebaseerd?	Voor het beperken van hinder en de effecten op gezondheidsaspecten voor omwonenden is een zo groot mogelijk afstand gewenst tussen windmolens en woongebieden. Op 27 november 2014 heeft de raad het Regieplan Windenergie vastgesteld. De afstand van 1100 meter tot woongebieden is gebaseerd op onderzoek door	51

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				adviesbureau ROM3D. Dit onderzoek richtte zich op de maximaal haalbare normafstand tot woongebieden waarbij de opgave van 95,5 megawatt nog in het gebied van de gemeente Emmen gerealiseerd kan worden. Verder is rekening gehouden met andere belemmeringen, zoals gastransportleidingen en hoogspanningsmasten. De Belemmeringenkaart in het Regieplan is hiervan het resultaat. Deze kaart is vervolgens in de structuurvisie Windenergie omgezet naar de Inventarisatiekaart in Bijlage 1. Een afstand van circa 1.100 meter is ruim twee keer de afstand die algemeen nodig is om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen ten aanzien van geluidshinder. Zie ook beantwoording vraag 105.	
107	Overig	n.v.t.	Eneco heeft grote belangen in de windindustrie, maar is ook 100% eigenaar van Ecofys die onderzoek heeft uitgevoerd.	Onderzoeksbureau Ecofys is onafhankelijk en zijn medewerkers zijn gehouden aan normen en codes inzake onafhankelijkheid en voorkomen van belangenverstrengeling. Tot slot zijn ook diverse andere adviesbureaus betrokken bij de structuurvisie (Tauw, BügelHajema, Bosch en Van Rijn)	51
108	Overig	n.v.t.	De samenstelling van Windkracht 3 is zeer bedenkelijk.	De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.	51
109	Overig	n.v.t.	In geen enkel voorstel dat door de gemeente Emmen is geformuleerd dan wel gemotiveerd wordt beschreven hoe de belangen van kinderen worden meegewogen.	Er is wat betreft omwonenden door de gemeente geen nader onderscheid gemaakt op basis van leeftijd, inkomen, achtergrond, enzovoorts. In de algemene normen in milieuwetgeving wordt overigens rekening gehouden met de belangen van bijzondere en kwetsbare groepen, zoals kinderen en mindervaliden.	52; 53; 181
110	Overig	n.v.t.	Gemeente Emmen kan niet garanderen dat de gezondheid van haar burgers niet worden geschaad omdat er geen wetenschappelijke onderbouwing dan wel vergelijking tussen andere groene energie.	Gezondheid is geen absoluut begrip en de gemeente Emmen kan deze garantie dan ook niet afgeven. Wel spant de gemeente zich in om de negatieve gevolgen van windmolens voor omwonenden binnen en buiten haar gemeente zo beperkt mogelijk te houden. De gemeente heeft binnen de windmolentaakstelling van 95,5 MW verder geen vrijheid gekregen om te kiezen voor andere vormen van duurzame energie.	52; 53; 181
111	Overig	n.v.t.	Uit onderzoeksresultaten blijkt dat de opbrengst van windenergie al jaren stelselmatig wordt overdreven.	Het planMER-onderzoek heeft gekeken naar de opbrengsten op basis van de momenteel gangbare wetenschappelijke aannames en empirische gegevens. Het waait niet altijd voldoende hard. Daarom zal het opgesteld vermogen slechts voor een deel van de tijd het maximale rendement halen. Het	52; 53; 181

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				genoemde netto-rendement van 25% over het totale opgestelde vermogen in Duitsland laat dit ook zien. Ook de doelstellingen voor duurzame energie in Nederland gaan van vergelijkbare rendementspercentages uit. Overigens geldt dit ook voor zonne-energie; zonnepanelen wekken in de winter of 's nachts eveneens beduidend minder of geen energie op. Daarnaast heeft de gemeenteraad op 19 november besloten tot een tussenstap. Ontwikkelaar zijn gevraagd om voorstellen in te dienen. De plannen zijn door extern deskundigen beoordeeld. De bevindingen zijn vastgelegd in het rapport "Deskundigentoets windenergie gemeente Emmen. Dit rapport is opgenomen als Bijlage18 in de Structuurvisie.	
112	Overig	n.v.t.	Productie windturbines levert veel schade aan het milieu.	De gemeente Emmen stelt regels ten aanzien van de sloop van windmolens. Er worden geen criteria gesteld ten aanzien van de productie van windmolens zelf. De mogelijkheden voor gemeenten om afzonderlijke eisen te stellen in kader duurzaamheid en milieu met betrekking tot productie en bouw zijn zeer beperkt. Het Bouwbesluit en wetgeving op het gebied van handelsbelemmeringen beletten dat.	52; 53; 181
113	Overig	n.v.t.	Het voorgenomen besluit om windturbines te plaatsen handelt in strijd met voornoemde wet en regelgeving en uitspraak van de Rechtbank Den Haag (24-06-2015).	De Indiener van de zienswijze verwijst naar de rechtszaak die door de stichting Urgenda is aangespannen tegen de Nederlandse staat. De rechter heeft uitgesproken dat Nederland meer moet ondernemen om de uitstoot van CO ₂ te verminderen. De realisatie van windmolens in de gemeente Emmen is hiermee in lijn, doordat het bijdraagt aan minder CO ₂ -uitstoot.	52; 53; 181
114	Overig	n.v.t.	1100 meter tot ons woon- en bedrijfsadres is nog onvoldoende.	Zie ook reactie bij vraag 106. Bij aanhouden van nog grotere afstanden van windmolens tot woongebieden nemen de plaatsingsmogelijkheden voor de 95,5 MW opgave drastisch af en kunnen bijzondere omstandigheden en belangen niet meer meewegen in de besluitvorming. Daarom is bij de vaststelling van het Regieplan Windenergie door de raad op 27 november 2014 uitgegaan van een afstand van 1100 meter.	55; 137
115	Overig	n.v.t.	Verzoek om voor het traject van de vergunningverlening uit te gaan van de planning van het regieplan van de Provincie.	De planning is geen doel op zich. Wel spant de gemeente zich maximaal in om realisatie van alle windparken voor 2021 mogelijk te maken, in lijn met de provinciale taakstelling. Daarbij wordt opgemerkt dat na de vaststelling van de structuurvisie de initiatiefnemers in de eerste plaats zelf aan het werk zullen moeten gaan. Beslissingen van initiatiefnemers	59

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				zijn van invloed op de planning. Onder meer de subsidieverstreking (SDE) kan van invloed zijn op de uiteindelijke doorlooptijd.	
116	Overig	n.v.t.	Verzoek om een "ruime jas" te behouden bij de vaststelling structuurvisie.	Ten aanzien van de motivering van de aangewezen locaties wordt verwezen naar de structuurvisie.	59
117	Overig	n.v.t.	Een zo groot mogelijke afstand tot bewoners en andere windparken aanhouden. Voorkeur voor scenario 1.	Zie beantwoording vraag 116.	
118	Recreatie	1. Pottendijk	Compensatie door het teruglopen van de Toerisme.	Ook voor omzetsderving van een bedrijf bestaat een wettelijke regeling. Als blijkt dat er sprake is van aantoonbare omzetsderving voor een bedrijf door het besluit, moet de gemeente de waardevermindering vergoeden. Er moet wel door de aanvrager worden gemotiveerd dat er sprake is van een causaal verband. Zie ook het rapport "Toeristische potentie windparken gemeente Emmen", uitgevoerd door Decisio en EFTI. Het rapport is aan de Structuurvisie toegevoegd als Bijlage 15. Zie ook het antwoord op vraag 9, 53, 114 en 120	18
119	Recreatie	4. Zwartenbergweg	Aantasting recreatie locatie Zwartenbergweg.	Zie het antwoord op vraag 9, 53, 114, 118 en 120.	2
120	Recreatie	n.v.t.	Eventuele plaatsing van windmolens in locaties Berkenrode en Tuinbouwgebied zal een enorm negatieve impact hebben op de exploitatie van het Veenpark. Dit wordt ook bevestigd door Recron (vereniging van recreatieondernemers Nederland).	Er bestaat een wettelijke regeling voor planschade (officieel "tegenoetkoming in schade", art 6.1 Wro). Daarbij gaat het om de vermindering van de waarde van een woning of vastgoed, of om omzetsderving van een bedrijf, als gevolg van een planologisch besluit. In dit geval het verlenen van een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan voor een bepaalde locatie (dus niet het besluit tot vaststellen van de structuurvisie). Als blijkt dat er sprake is van omzetsderving voor een bedrijf door het besluit, moet de gemeente de waardevermindering vergoeden. Er moet wel door de aanvrager worden gemotiveerd dat er sprake is van een causaal verband. De gemeente kan toegekende planschade verhalen op de exploitant. Daartoe moet, in de fase van vergunningverlening, een planschadeverhaalovereenkomst met de exploitant worden afgesloten. Deze overeenkomst is veelal gekoppeld aan de exploitatieovereenkomst. Bij de ontwikkeling van een initiatief	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				zal in de begroting rekening gehouden moeten worden met planschade. Zie verder het antwoord op vraag 9, 53, 114 en 118.	196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280; 281; 282; 283; 284; 285; 286; 287; 288; 289; 290; 291; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
121	Recreatie	n.v.t.	Plaatsing windturbines in locaties Berkenrode en Tuinbouwgebied zal de toerisme in het gebied schaden en de gedane investeringen als de Veenvaart ongedaan maken.	Zie het antwoord op vraag 9, 53, 114, 118 en 120.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280; 281; 282; 283; 284; 285; 286; 287; 288; 289; 290; 291; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
122	Slagschaduw	1. Pottendijk	Waarom is er geen aandacht besteed aan de kartbaan in het slagschaduw onderzoek van de MER?	Het onderzoek richt zich op de afstand van windmolens tot woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' zoals scholen. Een kartbaan geldt niet als gevoelige bestemming en is daarom in het kader van de PlanMER niet meegenomen. Dit aspect dient nader te worden betrokken in de vergunningenfase. Op basis van een concrete invulling van een locatie kunnen ook de gevolgen in beeld worden gebracht.	6
123	Slagschaduw	1. Pottendijk	Slagschaduw op een van de schietbanen moet geheel worden vermeden. Om deze reden geen windmolens ten zuiden van het schietsportcentrum.	Zie ook het antwoord op vraag 122.	9
124	Tijdelijkheid	8. Tuinbouwgebied Klazienaveen	Een vergunningstermijn van 16 jaar sluit onvoldoende aan bij de voorziene technische levensduur van windturbines.	De termijn van 16 tot 20 jaar is gebaseerd op gangbare economisch verdienmodellen voor windenergie in Nederland, in lijn met de SDE-subsidiestructuur die uitgaat van een exploitatie van 15(+1) jaar. De technische levensduur varieert al naar gelang omstandigheden, keuzes ten aanzien van onderhoud en ontwerp, windmolenmerk en -type, enzovoorts. Daarop heeft de gemeente Emmen geen invloed. Op 19 november 2015 heeft de gemeente besloten tot een tussenstap. Ontwikkelaar zijn gevraagd om voorstellen in te	68

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				dienen. De plannen zijn door extern deskundigen beoordeeld. De bevindingen zijn vastgelegd in het rapport "Deskundigentoets windenergie gemeente Emmen. Dit rapport is opgenomen als Bijlage 18 in de Structuurvisie. Hieruit blijkt dat een termijn van 16 jaar uitvoerbare business case oplevert. Er is dan ook geen reden om deze termijn zondermeer te verlengen. Indien door een ontwikkelaar kan worden aangetoond dat met deze termijn geen haalbare businesscase is, kan deze termijn worden verlengd tot maximaal 20 jaar.	
125	Tijdelijkheid	n.v.t.	Hoe hard kan de gemeente het voornemen voor tijdelijke vergunning maken?	De wettelijke bepalingen bieden hiervoor voldoende mogelijkheden waar de gemeente gebruik van wil maken. Om diverse redenen is vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening de borging van tijdelijkheid voor de gemeente Emmen essentieel. De gemeente streeft ook op langere termijn naar een goede ruimtelijke inpassing van de verduurzamingsopgave. Daarbij wil zij op termijn niet gebonden worden door dergelijke rechten, want dit zal waarschijnlijk een sanering en betere ruimtelijke inpassing rond 2035 in de weg staan. Het is ook mogelijk dat rond 2035 door innovatie of veranderende inzichten andere technieken de voorkeur zullen verdienen om duurzaamheidsdoelen te realiseren dan grootschalige windenergie op land in zijn huidige vorm.	72
126	Uitvoerbaarheid	1. Pottendijk	Is het mogelijk dat windmolens van 150-200 meter hoog pal naast de luchthaven van Heli Holland worden geplaatst?	Zie de beantwoording van vraag 92.	23
127	Uitvoerbaarheid	1. Pottendijk	Volgens onderzoek/testen is recentelijk gebleken dat er op het gedeelte tussen Oude en Nieuwe Schuttingkanaal het onvoldoende waait om economisch aantrekkelijk te zijn voor de plaatsing van windmolens.	Er wordt geen bron van dit onderzoek aangegeven. De opgave van provincie aan gemeente om de bouw van windturbines mogelijk te maken komt voort uit rijksbeleid (Energieakkoord van rijk en provincies van september 2013 en Structuurvisie Windenergie Op Land van het rijk van maart 2014). Bij de voorbereiding daarvan is op rijksniveau, aan de hand van de gemiddelde windsnelheden in het gehele land, de financieel economische haalbaarheid onderzocht. Daarbij heeft het rijk met de SDE+ subsidie een garantieregeling voor een rendabele exploitatie getroffen. Dit betekent dat in gebieden met minder wind er meer subsidie per opgewekte hoeveelheid energie wordt verstrekt dan in gebieden met meer wind. Gebleken is bovendien dat er voldoende belangstelling van	49; 57; 106

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				<p>initiatiefnemers bestaat om op de in deze structuurvisie aangewezen locaties windparken te ontwikkelen.</p> <p>Op 19 november 2015 heeft de gemeente besloten tot een tussenstap. Ontwikkelaars zijn gevraagd om voorstellen in te dienen. De plannen zijn door extern deskundigen beoordeeld. De bevindingen zijn vastgelegd in het rapport "Deskundigentoets windenergie gemeente Emmen". Dit rapport is opgenomen als Bijlage 18 in de structuurvisie. Hieruit blijkt dat er sprake is van haalbare businesscases.</p>	
128	Verdeling	1. Pottendijk	Verzoek tot betere verdeling: waarom op Pottendijk 17 windmolens en in andere voorkeurgebieden 5 ?	Er is gekeken naar locaties die voldoen aan de voorwaarden van de provincie en de gemeente. Op basis van deze randvoorwaarden en wettelijke bepalingen blijkt Pottendijk de grootste vrije ruimte voor windturbines te bieden. In het planMER is berekend dat een maximale invulling van 31 windmolens van 3 MW of 19 van 5 MW op Pottendijk mogelijk is. In de afweging is vervolgens ook naar onder meer het aantal gehinderde woningen en de ruimtelijke inpassing gekeken, per gebied en in samenhang. Zie verder de structuurvisie.	18
129	Verdeling	Andere windparken	Zoekgebied N862 grenzend aan Bargermeer aan een aanvullend onderzoek te onderwerpen voor andere opstelling en bij de provincie na te gaan of een opstelling met minder dan 5 windmolens en eventueel molens groter dan 3 MW hier tot de mogelijkheden zou kunnen behoren.	De gemeente Emmen heeft gezocht naar kansrijke gebieden voor windmolens. In eerste instantie is het hele grondgebied van de gemeente Emmen als zoekgebied gehanteerd. Binnen dit zoekgebied is gezocht naar gebieden die voldoen aan de randvoorwaarden vanuit de gemeente, de provincie en de wettelijke bepalingen. Deze voorwaarden zijn beschreven en vastgelegd in het Regieplan Windenergie Emmen op 27 november 2014. Gebleken is dat andere alternatieven, zoals in de vraag aangevoerd, niet of minder voldoen aan de randvoorwaarden.	19
130	Verdeling	n.v.t.	Als de grensstreek zwaar wordt belast dan moet de westzijde zorgen voor ontlasting.	De raad heeft bij de vaststelling van het Regieplan Windenergie Emmen aangegeven dat bij de finale besluitvorming een afweging tussen alle gebieden gewenst is. In de structuurvisie wordt daar rekening mee gehouden. Op basis van paragraaf 4.1 van de structuurvisie genoemde uitgangspunten en overwegingen zijn vier scenario's uitgewerkt met daarbij een overzicht van de voor- en nadelen van die scenario's. Daar wordt evenzeer naar de westzijde van het zoekgebied gekeken. Voor de motivering van de aangewezen gebieden verwijzen wij naar de structuurvisie.	13; 14; 15; 20; 21; 24; 25; 27; 28; 29; 31; 33; 35; 36; 39; 40; 43; 45; 46; 47; 48; 54; 58; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 69; 70; 71; 73; 74; 75; 76; 77; 78; 79; 80; 81; 82; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 94; 95; 101; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 119; 120; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 128; 129; 130; 131; 132; 133; 138; 139; 140; 141;

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
					142; 143; 144; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158; 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 174; 176; 177; 178; 179; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198; 199; 200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 208; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254; 255; 256; 257; 258; 259; 260; 261; 262; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280; 281; 282; 283; 284; 285; 286; 287; 288; 289; 290; 291; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299; 303; 306; 315; 316; 319; 320; 321; 324; 325; 304; 305; 307; 308; 309; 310; 311; 312; 313; 314; 317; 318; 322; 323; 326; 327; 328; 329; 330; 331; 332
131	Verdeling	n.v.t.	Andere gemeenten in de provincie Drenthe dienen ook hun bijdrage aan de gevraagde capaciteit te leveren.	De provincie heeft een afweging gemaakt bij het vaststellen van de Omgevingsvisie Windenergie en de Omgevingsvisie Drenthe. Gemeente heeft verder geen invloed meer op dit beleid, en het is aan provincie en andere gemeenten met een taakstelling om dit in te vullen. De gemeente heeft van de provincie een taakstelling van 95,5 MW toebedeeld gekregen.	34
132	Verdeling	n.v.t.	Zelf ontworpen scenario (Pottendijk 27x3MW/ Zwartenbergeweg 5x3MW) dient naar onze mening de voorkeur te krijgen op basis van aantal gehinderden.	Er zijn vier verschillende scenario's ontworpen. Scenario 1 staat voor het minst aantal gehinderden (39 tot 67 woningen, zie ook structuurvisie paragraaf 4.2). De zienswijze bevat voorstellen waarbij de locatie N34 steeds wordt uitgesloten, ten nadele van andere zoekgebieden. Het wat betreft aantal gehinderden	38

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				meest gunstige voorstel in de zienswijze (Pottendijk 27x3MW/ Zwartembergerweg 5x3MW) leidt tot 90 gehinderde woningen binnen 1100 meter. Dit is uitgaande van het minst aantal gehinderden minder gunstig dan Scenario 1. Voor de motivering van de locatiekeuze verwijzen wij u naar de structuurvisie.	
133	Verdeling	n.v.t.	Verdeling veengronden/zandgronden	Voor de motivering van de locatiekeuze verwijzen wij u naar de structuurvisie. Er sprake van een verdeling tussen veen- en zandgronden.	38
134	Verdeling	n.v.t.	Nut en noodzaak staat niet meer ter discussie. Ook heeft de provincie alleen maar voor het oostelijke deel gekozen en Emmen verplicht 95,5 MW te plaatsen. Dit is gebeurt zonder enige onderbouwing.	Zie het antwoord op vraag 34	51
135	Verdrag van meppen	4. Zwartembergerweg	Aanpassing verdrag van Meppen uiterst ongewenst. Er kan geen invloed meer worden uitgeoefend aan de Duitse zijde van de grens.	Er zal eerder sprake zijn van wederzijdse beïnvloeding en afstemming. Burgers kunnen zich, in een rechterlijke procedure, niet rechtstreeks op het Verdrag beroepen, dat kan alleen de Staat. Overigens dienen gemeenten zich wel aan een dergelijk Verdrag te houden. Burgers (belanghebbenden) hebben volgens internationaal recht nu al een grensoverschrijdend recht op inspraak, bezwaar en/of beroep. De korte afstand tussen de locatie Zwartembergerweg en Fehndorf biedt een kans om dit gebied als één gezamenlijke experimenteer locatie te ontwikkelen (Smart EnergyRegion Emmen-Haren, <i>Sereh</i>). Gemeente Emmen en Gemeinde Stadt Haren zijn aan het onderzoeken of een dergelijke 'bilaterale' windpark gebruikt kan worden om te experimenteren met opslag van energie. Dit ook in relatie tot een lokale/regionale "smart grid" als basis voor een grensoverschrijdend energieneutrale regio. Beide gemeenten verwachten dat dit economisch en maatschappelijk een impuls kan geven aan het gebied en zijn inwoners. Met Smart grid wordt bedoeld op een intelligent elektriciteitssysteem dat elektriciteitsopwekking, -distributie en -consumptie onderling afstemt om zodoende tot een schoon, veilig, betrouwbaar, efficiënt en duurzaam elektriciteitssysteem te komen.	2
136	Verdrag van meppen	4. Zwartembergerweg	Door aanpassing van verdrag van Meppen bevinden de bewoners van locatie Zwartembergerweg zich lang in	Op basis van de uitgangspunten en overwegingen in het Regieplan is Zwartembergerweg opgenomen als locatie in de structuurvisie. De locatie Zwartembergerweg is op basis van de	2; 16; 30; 32

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
			een onzekere ongewenste situatie.	huidige inzichten uitvoerbaar. We gaan ervan uit dat de beperkingen van het Verdrag van Meppen tijdig kunnen worden ondervangen, bijvoorbeeld via een ontheffing. De uitvoerbaarheid van deze locatie staat daarmee voor ons voldoende vast.	
137	Verdrag van meppen	4. Zwartenbergweg	Hoe gaat het vervolgtraject over het verdrag van Meppen eruit zien?	In het raadsvoorstel wordt nader ingegaan op het vervolgtraject inzake het Verdrag van Meppen. Zie beantwoording vraag 136	72
138	Verdrag van meppen	4. Zwartenbergweg	Termijn voor verdrag van Meppen tot 1 januari 2017 erg lang, er moet zo snel mogelijk duidelijkheid zijn. Raedthuys is bereid om ook deel te nemen aan de gesprekken.	Zie beantwoording vraag 136	93
139	Vergunning	n.v.t.	Beperkte vergunningstermijn betekent dat er geen tegenslagen kunnen worden opgevangen. Voorstel: windmolens krijgen een vergunning voor 20 jaar tenzij in overleg met de omwonenden 16 jaar wordt afgesproken.	Zie beantwoording vraag 124.	93
140	Vergunning	n.v.t.	Door maatregelen zoals een tijdelijke vergunning is de kans aanwezig dat deze reductie in 2035 weer ongedaan wordt gemaakt. Reductie van uitstoot wordt door termijn vergunning ongedaan gemaakt.	Inzet van de gemeente Emmen is om op langere termijn alle duurzaamheidsdoelen te realiseren zonder gebruik te hoeven maken van grootschalige windenergie in zijn huidige vorm. Op dit moment kan niet voorzien worden wat over 15 tot 20 jaar de meest rendabele vorm van alternatieve energie is. Aan het einde van de economische levensduur van een windmolenpark dient opnieuw een keuze te worden gemaakt ten aanzien van de invulling van de energievoorziening. De gemeente geeft hiermee ook uitvoering aan Motie 1 zoals deze is aangenomen in de raad van 27 november 2014 (bij de vaststelling van het Regieplan windenergie Emmen). Zie ook het antwoord op vraag 125	93
141	Vergunning	n.v.t.	Tijdelijke vergunning niet te rijmen met doelstelling van de gemeente om in 2050 CO ₂ -neutraal te zijn.	Zie beantwoording vraag 124 en 140.	93
142	Vergunning	n.v.t.	Verzoek om inrichtingscriteria niet als hard toetsingscriterium op te nemen.	De criteria zijn bedoeld voor een goede inpassing. Hoewel de toetsingscriteria in eerste instantie hard zijn, is er ruimte voor afstemming en overleg over de toetsingscriteria met omwonenden en gemeente. De opstelling van de initiatiefnemer ten opzichte van de omgeving, zoals op het	93

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				gebied van compensatie en participatie, doet er in dit verband in het bijzonder toe.	
143	Hinder	n.v.t.	Scenario 2 en 3 belasten een onevenredig groot aantal mensen. Scenario 3 is volgens ons niet mogelijk, en bij scenario 2 dienen er twee turbines van N34 verplaatst te worden naar locatie Pottendijk. In deze scenario's wordt een groot gedeelte van de gemeente Emmen en Coevorden aangetast door de gezichtsbepalende windturbines.	Voor scenario 2 en 3 is het uitgangspunt spreiding, de windturbines zouden met dit scenario verspreid over de gemeente ontwikkeld moeten worden. De reden hiervoor is om niet één gebied zwaar te belasten met de windturbines. Voor scenario 1 is het uitgangspunt het minst aantal gehinderden, bij scenario 2 en 3 is dit van ondergeschikt belang aan spreiding. Voor de definitieve keuze van de gebieden wordt verwezen naar de structuurvisie.	38
144	Recreatie	n.v.t.	Door de horizonvervuiling wordt de veenvaart minder aantrekkelijk en het plezier van het wonen in zo'n mooie omgeving gaat er snel van af.	Zie beantwoording vraag 53.	42
145			Het Landkreis Emsland merkt in het regionale ruimtelijke ordeningsprogramma rekening met het Verdrag van Meppen. Daarbij wordt een 376 meter brede zone als " <i>weiches Tabukriterium</i> " (zwak taboecriterium) aangehouden. In dit verband wordt eenzelfde naleving vanuit de gemeente Emmen evenzeer noodzakelijk geacht.	Zie beantwoording vraag 135 en 136.	56
146	Mitigerende maatregel	n.v.t.	Maximale tiphoogte heroverwegen.	Zie het antwoord op vraag 64 en 85.	59
147	Overig	n.v.t.	Valt zonnepark Rundedal te combineren met een windturbinepark in het tuinbouwgebied?	Voor de motivering van de locatiekeuze verwijzen wij u naar de structuurvisie.	72
148	Overig	7. N34	Het Hondsruggebied wil het eerste Europese Geopark in Nederland worden. Bescherming van Geologisch erfgoed is gewenst. De hoogste kerktoeren van Drenthe staat in Sleen en is een rijksmonument, deze valt helemaal in het niet bij hoge windmolens.	Een windpark op de Hondsrug vormt geen wezenlijke bedreiging voor de geologische waarden. Wel kunnen archeologische waarden worden aangetast. Een windpark op de locatie N34 zou op circa 3 kilometer afstand van de kerktoeren van Sleen komen te staan. Dit zal het zicht op Sleen en zijn kerktoeren vanuit sommige gezichtsvelden zeker beïnvloeden. Geaccepteerd zal moeten worden dat verandering van het landschapsbeeld niet helemaal voorkomen kan worden.	300

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
149	Landschap	6. Noordersloot	In hoeverre is rekening gehouden met de ontwikkeling van het Griendtsveenpark nabij Noordersloot?	Op basis van de uitkomsten van het PlanMER en de Passende beoordeling is deze locatie afgevalen.	301
150	Externe veiligheid	n.v.t.	Wat heeft acceptatie door bevoegde gezagen van een hoger risico in de buitengebieden met betrekking tot externe veiligheid voor effect op zowel bestaande als toekomstige situaties?	Er gelden geen andere eisen voor het buitengebied ten aanzien van plaatsgebonden risico's. Dit geldt ook voor het groepsrisico. Het groepsrisico betreft de (hele) kleine kans op (heel) veel daadwerkelijke slachtoffers. Dit wordt apart gewogen. Bijvoorbeeld een lpg-verkooppunt nabij een groot hotel of een middelbare school. In de praktijk speelt dit in de gemeente Emmen slechts zelden een rol. In het PlanMER is gekeken naar de aspecten externe veiligheid. In het kader van de concrete invulling van de locatie in de vergunningfase kunnen de precieze gevolgen in beeld worden gebracht. Het is dan aan het bevoegd gezag om aan te geven op deze gevolgen wel of niet aanvaardbaar worden geacht.	301
151	Externe veiligheid	n.v.t.	Zonder aanvullende maatregelen waarmee een bestrijding van brand gerealiseerd kan worden, zal een windmolen per definitie als verloren worden beschouwd door de VeiligheidsRegio Drenthe.	Brandveiligheid dient nader te worden beoordeeld en afgewogen in de vergunningfase. Dit vormt verder een risico voor de eigenaar van de windmolen. De opmerking wordt voor nu voor kennisgeving aangenomen.	301
152	Externe veiligheid	n.v.t.	Te allen tijde met de leidingbeheerders zoals de NAM en Gasunie contact moet worden gezocht over de juiste ligging van de leidingen.	Vanzelfsprekend zal bij de ontwikkeling van een locatie met de betrokken leidingbeheerders worden overlegd. In dit verband zijn ook TenneT en Enexis relevant.	301
153	Externe veiligheid	n.v.t.	Wij adviseren u zoveel mogelijk te kiezen voor definitieve locaties waarvoor vanuit het oogpunt van externe veiligheid de minste bezwaren zijn tegen het plaatsen van windturbines.	Externe veiligheid is als criterium meegenomen in het planMER en weegt mee in de besluitvorming. Het is echter niet op voorhand opgevat als uitsluitingsfactor. Een absolute garantie op veiligheid is niet te geven. In de totale afweging kunnen andere belangen zwaarder wegen. Dit neemt niet weg dat bij de uitwerking van het ontwerp van windparken de veiligheidsrisico's en de landelijke normen die daarbij gelden in acht moeten worden genomen. Verder kan bij externe veiligheid worden opgemerkt dat het hier vaak minder om de kans op slachtoffers gaat, maar vooral om de kans op economische (vervolg)schade. Het gaat hierbij om de kans dat bijvoorbeeld een afbrekende wiek inslaat op een NAM-leiding in onbewoond gebied. Het is in principe vaak mogelijk om met mitigerende maatregelen veiligheidsrisico's te verkleinen, in	333

Beantwoording zienswijzen op ontwerp-structuurvisie Emmen, windenergie

Nr	Onderwerp	Gebied	Vraag	Antwoord	Afkomstig uit zienswijzen
				overleg met betrokken netbeheerders.	
154	Externe veiligheid	n.v.t.	Wij adviseren u opnieuw een groepsrisicoberekening te maken voor buisleidingen en BEVI-inrichtingen, wanneer in de nabijheid één of meerdere windturbines beoogd zijn waarvoor geldt: Er niet wordt voldaan aan de afstandscriteria tot een buisleiding of BEVI-inrichting.	In de vergunningenfase zullen in het kader van het projectMER nieuwe berekeningen worden gemaakt. De exacte berekeningen kunnen pas gemaakt worden als onder andere het type molen en de plaatsing in het gebied bekend zijn.	333